

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

16 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Cobzac Elena

Boico Victor

Mardari Dumitru

Ghervas Maria

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Buruian Mihail în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui **Donciu Gheorghe Xxxxx**, născut la xxxxx, originar și domiciliat r-nul Xxxxx, com. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță:* 13.01.2015-10.05.2016
- instanța de apel:* 20.05.2016 – 10.11.2016
18.08.2017-23.11.2017
05.07.2018-03.10.2018
- instanța de recurs:* 16.02.2017-27.06.2017
20.03.2018-22.05.2018
07.12.2018-16.04.2019

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 10 mai 2016, Donciu Gheorghe Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 7 ani 2 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de transportarea și angajarea persoanelor peste hotarele țării, pe o perioadă de 3 ani.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Donciu Gheorghe, la sfârșitul lunii iunie 2011, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx s-a întâlnit cu Xxxxx și Xxxxx, propunându-le să meargă cu dânsul în Federația Rusă la lucru la construcții și promițându-le un salariu lunar nu mai mic de 1.000 dolari SUA. În continuare, la 01 iulie 2011, Donciu Gheorghe, împreună cu Xxxxx și Xxxxx s-au deplasat la gara feroviară din mun. Chișinău, unde și-au procurat bilete la trenul de pe ruta Chișinău - Moscova și au pornit la drum. Biletul lui Xxxxx l-a procurat Donciu Gheorghe. Ajungând în Federația Rusă, Donciu Gheorghe i-a dus pe Xxxxx și Xxxxx în regiunea Breansk, nu departe de satul Peretorg, unde urmau să construiască o fermă pentru crescut păsări. Văzând că volumul de lucru este mare, Donciu Gheorghe i-a contactat telefonic în Republica Moldova pe consătenii săi, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și Xxxxxși i-a chemat la

dânsul în Federația Rusă la lucru la construcții, promițându-le un salariu lunar de 1.000 dolari SUA și condiții normale de trai, spunându-le totodată că pot să i-a cu ei și alți băieți, care vor să meargă la lucru. Astfel, pe parcursul lunii iulie 2011, la invitația lui Donciu Gheorghe, la acesta în Federația Rusă, s-au dus Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și alte persoane, care sub conducerea lui Donciu Gheorghe au muncit diferit la construcția fermei, de la 40 până la 90 zile. Pe parcursul perioadei în care au construit ferma, Donciu Gheorghe i-a cazat pe consătenii săi chemați la lucru în vagoane, le procura produse alimentare, le dădea bani pentru a-și procura de mâncare și le promitea că salariul le va fi achitat integral, deoarece stăpânul este cunoscutul său. Însă, la promisiunile făcute, Donciu Gheorghe nu s-a achitat integral pentru munca prestată de către consătenii săi, prin care fapt i-a exploatat prin muncă, ducându-i în eroare cu promisiuni false. Fiind exploatați prin muncă, le-au fost cauzate prejudicii materiale lui Xxxxx în sumă de 25.900 lei, lui Xxxxx în sumă de 28.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 18.500 lei, lui Xxxxx în sumă de 12.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 16.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 7.400 lei, lui Xxxxx în sumă de 8.200 lei, lui Xxxxx în sumă de 5.550 lei și lui Xxxxx suma de 7.400 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, faptele inculpatului Donciu Gh. au fost calificate *de drept* în baza art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal și anume – *recrutarea, transportarea și adăpostirea persoanei cu consimțământul acesteia, în scopul de exploatare comercială prin muncă, săvârșită prin înșelăciune, asupra mai multor persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Inculpat, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat că:

- în anul 2011 a plecat în Federația Rusă împreună cu Xxxxx, Xxxxx și fosta soție, Donciu L. Peste o săptămână și-au găsit de lucru în domeniul construcției în regiunea Breansk, iar Xxxxx și Xxxxx i-au chemat pe ceilalți la muncă;

- părțile vătămate au plecat acasă până la finisarea lucrărilor, din care motiv nu au primit întreaga sumă de bani;

- doar persoanele care au plecat și nu s-au reîntors la lucru au pretenții față de el.

3.2 Avocatul, Moțipan Constantin, în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Donciu Gh. să fie achitat de săvârșirea infracțiunii imputate, din lipsa elementelor infracțiunii.

În motivarea apelului a invocat că:

- în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de lit. b) alin. (2) art. 165 Cod penal, deoarece acesta nu a recrutat părțile vătămate, ci dimpotrivă părțile vătămate l-au rugat să le asigure un loc de muncă în Rusia, pentru că nu aveau un loc de muncă în Republica Moldova și nu-și puteau întreține familiile. Când au ajuns la locul de destinație și s-au încredințat, că este de lucru, părțile vătămate și-au chemat la muncă rudele și cunoscuții lor. Aceștia au

venit din proprie inițiativă cu transportul lor, iar inculpatul, Donciu Gh., nu le-a organizat transportarea sau transferul lor în Federația Rusă;

- inculpatul nu a adăpostit părțile vătămate și nu le-a primit, locuia împreună cu ultimii în încăperile, ce le-au fost puse la dispoziție de către proprietarul șantierului de construcție, cetățean al Federației Ruse, pe care el nici nu-l cunoștea;

- părțile vătămate nu au fost amenințate cu violența fizică sau psihică de către Donciu Gh., nu le-a confiscat documentele de identitate, nu le-a interzis părăsirea locului de muncă. Părțile vătămate erau persoane libere și se puteau deplasa după bunul lor plac;

- inculpatul nu a exploatat părțile vătămate prin muncă, deoarece aceștia nu munceau pentru el. Inculpatul muncea de rând cu părțile vătămate. Plata pentru munca efectuată și pentru întreținerea muncitorilor o achita administratorul întreprinderii cu prenumele „Eduard”, care transmitea suma de bani a câte o mie de ruble rusești pe săptămână lui Donciu Gheorghe sau fostei sale soții, Donciu Lucia, iar ultima transmitea banii părților vătămate, fapt confirmat în ședința de judecată de către majoritatea dintre acestea;

- o parte dintre părțile vătămate au abandonat lucrul și s-au întors acasă în Republica Moldova, deoarece trebuiau să strângă porumbul, să culeagă strugurii etc. Ceilalți muncitori au rămas să activeze.

3.3 Avocatul, Frunze Alexei, în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Donciu Gh. să fie achitat de săvârșirea crimei imputate, din motiv că nu a săvârșit această infracțiune.

În motivarea apelului a invocat că:

- sentința primei instanțe este neîntemeiată, neargumentată și pasibilă casării din considerentele, că instanța la emiterea acesteia nu a ținut cont de abaterile și ilegalitățile procesuale admise de organul de urmărire penală și de probele examinate în ședințele de judecată și a dat în mod eronat apreciere probelor cercetate în ședința de judecată;

- declarațiile părților vătămate urmează a fi apreciate critic, deoarece contravin cu acele fapte, elemente și împrejurări care au fost stabilite la examinarea cauzei în fond;

- partea vătămată, Xxxxx, în ședința de judecată a declarat, că de către fratele său a fost chemat în Rusia, la muncă, la șantier, din proprii bani și-a procurat bilete de călătorie la tren, unde au fost întâmpinați de Donciu Lucia, care i-a condus la șantier. În total, pentru munca efectuată a primit de la inculpat 35 de mii de ruble, iar inculpatul îi mai este dator cu 20 mii ruble;

- din declarațiile martorilor audiați în ședință, în raport cu alte probe se confirmă faptul, că inculpatul nu a recrutat aceste persoane, nu le-a adăpostit, nu le-a transportat, nu a avut loc exploatarea comercială prin muncă, însă a lucrat de rând cu ceilalți la șantier și nu a obținut careva foloase prin înșelăciune.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat, că starea de fapt și de drept se află în concordanță deplină cu materialele cauzei și corect a fost statuată de către prima instanță, neconstatându-se temeiuri de casare a sentinței, deoarece această instanță a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punct de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, încadrând just acțiunile inculpatului în baza dispozițiilor art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că, inculpatul nu a remunerat corespunzător părțile vătămate (suma promisă de inculpat 1.000 dolari americani, lunar) pentru lucrul efectuat. Acest fapt, fiind recunoscut de însuși inculpat, care a comunicat, că nu toate părțile vătămate au primit banii conveniți, pentru munca prestată.

La fel, prin declarațiile martorului Donciu Lucia se confirmă explicațiile date de părțile vătămate, precum că inculpatul dispunând de surse bănești, care constituiau salariile părților vătămate, nu au fost împărțite acestora, pentru lucrul efectuat, dar profitând de faptul că aceștia au plecat înainte de a primi salariile meritate, a însușit o parte din remunerația acestora.

Instanța de apel a indicat, că concluziile primei instanțe sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul, că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel fapta acestuia, reținută prin sentință, întrunește elementele infracțiunii imputate.

În atare situație instanța de apel a conchis, că este corectă concluzia primei instanțe privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal.

6. Hotărârile judecătorești au fost atacate cu recurs ordinar de către:

6.1 Avocatul, Frunze Alexei, în numele inculpatului, care a solicitat casarea acestora, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, invocând în motivare prezența temeiurilor pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6.2 Inculpat, care nefiind de acord cu decizia instanței de apel a solicitat casarea acesteia, invocând că nu au fost audiați toți martorii și anume, Pușcaș I., Armaș D.,

Croitor M. și Lupu V. A dat declarații false martorul, Donciu L., la fel declarații false au dat și Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Frunze Alexei în numele inculpatului, fiind casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2016, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, iar recursul ordinar declarat de către inculpat a fost respins, ca fiind declarat peste termen.

8. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a constatat, că procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel nu conține informații ce ar confirma faptul, că de către această instanță au fost verificate declarațiile și probele materiale expuse, care au fost examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Această etapă a ședinței de judecată fiind ignorată în totalitate de către instanța de apel, deoarece în procesul-verbal al ședinței de judecată este indicată doar o simplă frază „*verificarea probelor*”, nefiind urmată de consemnarea probelor indicate în decizia atacată.

La fel, instanța de recurs a menționat și faptul că instanța de apel, examinând apelul părții apărării, încălcând principiul contradictorialității și egalității armelor, a respins *fără careva motivare* solicitarea avocatului Frunze Alexei, cu privire la audierea martorilor, care n-au fost audiați în prima instanță.

De asemenea, instanța de apel punând în discuție demersul avocatului cu privire la audierea unor martori noi, a ascultat numai opinia procurorului cu referire la demersul sus-indicat, care a solicitat respingerea acestuia, nu a audiat opiniile celorlalți participanți la proces și anume a inculpatului și a părților vătămate, Xxxxx și Xxxxx, respectiv nu s-a expus asupra acestei solicitări a părții apărării, deoarece decizia instanței de apel în acest sens nu este reflectată în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 149, v. 2).

Având în vedere cele expuse mai sus, instanța de recurs a conchis, că instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală la judecarea apelurilor în speță, prin ce a comis erori de drept ce se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ce nu pot fi reparate pe calea recursului ordinar.

Asupra recursului declarat de către inculpat, instanța de recurs a notat că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 01 decembrie 2016 rezultă, că la pronunțarea deciziei motivate s-a prezentat doar procurorul și inculpatul, Donciu Gh., recepționând decizia motivată contra semnătură la aceeași dată, fapt confirmat prin recipisă (f.d. 181, v. 2).

Astfel, în speță, termenul de 30 zile se calculează, începând cu 02 decembrie 2016 și se epuizează la data de 02 ianuarie 2017 (inclusiv), iar recursul ordinar a fost declarat de către inculpat la data de 24 ianuarie 2017 prin intermediul oficiului poștal (f.d. 208, v. 2), înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la data de 26 ianuarie 2017

(f.d. 199, v. 2).

Din cele expuse supra, instanța de recurs a conchis, că recursul ordinar declarat de inculpatul, Donciu Gh., este depus peste termenul legal de 30 zile, prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, au fost admise parțial apelurile declarate, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Donciu Gheorghe a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de ar. 168 Cod penal, în redacția Legii LP277-XVI din 18.12.2008, cu încetarea procesului penal, în baza art. 60 Cod penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat, că prima instanță eronat a apreciat probele, fără a ține cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală și a ajuns la o concluzie greșită de a-l recunoaște vinovat pe inculpatul, Donciu Gh., de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal. Prin urmare, instanța de apel a considerat, că în acțiunile inculpatului nu se regăsesc elementele infracțiunii imputate și a constatat că:

Donciu Gh., la sfârșitul lunii iunie 2011, acționând cu scopul obținerii muncii altor persoane, prin înșelăciune, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx s-a întâlnit cu Xxxxx și Xxxxx, propunându-le să meargă cu dânsul în Federația Rusă la lucru la construcții și promițându-le un salariu lunar nu mai mic de 1.000 dolari SUA. În continuare, la 01 iulie 2011, Donciu Gheorghe, împreună cu Xxxxx și Xxxxx s-au deplasat la gara feroviară din mun. Chișinău, unde și-au procurat bilete la trenul de pe ruta Chișinău - Moscova și au pornit la drum. Biletul lui Xxxxx l-a procurat Donciu Gheorghe. Ajungând în Federația Rusă, Donciu Gheorghe i-a dus pe Xxxxxși Xxxxx în regiunea Breansk, nu departe de satul Peretorg, unde urmau să construiască o fermă pentru crescut păsări. Văzând că volumul de lucru este mare, Donciu Gheorghe, i-a contactat telefonic în Republica Moldova pe consătenii săi, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxși Xxxxx și i-a chemat la dânsul în Federația Rusă la lucru la construcții, promițându-le un salariu lunar de 1.000 dolari SUA și condiții normale de trai, spunându-le tot odată că pot să i-a cu ei și alți băieți, care vor să meargă la lucru. Astfel, pe parcursul lunii iulie 2011, la invitația lui Donciu Gheorghe, la acesta în Federația Rusă, s-au dus Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și alte persoane, care sub conducerea lui Donciu Gheorghe au muncit diferit la construcția fermei, de la 40 până la 90 zile. Pe parcursul perioadei în care au construit ferma, Donciu Gheorghe, i-a cazat pe consătenii săi chemați la lucru în vagoane, le procura produse alimentare, le dădea bani pentru a-și procura de mâncare și le promitea că salariul le va fi achitat integral, deoarece stăpânul este cunoscutul său. Însă, la promisiunile făcute, Donciu Gheorghe nu s-a achitat integral pentru munca prestată de către consătenii săi, prin care fapt a obținut munca acestora prin înșelăciune, ducându-i în eroare cu promisiuni false. Astfel, părților vătămate le-au fost cauzate prejudicii materiale și

anume lui Xxxxx în sumă de 25.900 lei, lui Xxxxx în sumă de 28.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 18.500 lei, lui Xxxxx în sumă de 12.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 16.000 lei, lui Xxxxx în sumă de 7.400 lei, lui Xxxxx în sumă de 8.200 lei, lui Xxxxx în sumă de 5.550 lei și lui Xxxxx suma de 7.400 lei.

Pe baza stării de fapt constatate mai sus, instanța de apel a considerat că inculpatul, Donciu Gh., prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 168 Cod penal, cu semnele calificative - obținerea muncii forțate prin înșelăciune.

Instanța de apel a relevat, că culpa inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 Cod penal este confirmată prin declarațiile date în prima instanță de către părțile vătămate, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., Xxxxx, Xxxxx, care corespund adevărului și confirmă faptul, că inculpatul prin acțiunile sale a obținut pentru alte persoane munca prestată de părțile vătămate, prin eforturi considerabile, cărora li s-a promis prin înșelăciune achitarea unor sume de bani, care ca finalitate nu au fost achitate integral.

Astfel, în acțiunile inculpatului se atestă elementele infracțiunii prevăzute de art. 168 Cod penal, această concluzie fiind ghidată și de faptul că orele de muncă efectuate de părțile vătămate, inclusiv munca peste durata normală/pe timp de noapte urma să fie remunerată, însă după cum rezultă din declarațiile martorilor și persoanelor audiate, inculpatul nu a achitat nici sumele promise inițial.

Subsecvent, instanța de apel a menționat, că infracțiunea de care a fost recunoscut vinovat inculpatul face parte din categoria celor mai puțin grave, pentru care legea penală în vigoare la momentul comiterii infracțiunii prevedea pedeapsă sub formă de închisoare de până la 3 ani.

Prin urmare, în speță, lui Donciu Gh. termenul de prescripție va fi calculat de la sfârșitul lunii iunie 2011, deoarece inculpatul nu s-a sustras de la urmărire penală sau instanța de judecată, respectiv motive ce ar întrerupe curgerea termenului de prescripție, în speță, lipsesc.

Astfel, instanța de apel a constatat, că din momentul comiterii infracțiunii, până la examinarea cauzei în ordine de apel au trecut mai mult de 5 ani, considerent din care se impune ca procesul penal în privința inculpatului Donciu Gh., pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 Cod penal, în redacția Legii LP277-XVI din 18.12.2008, urmează a fi încetat pe motivul intervenirii termenului de prescripție, în temeiul art. 60 Cod penal.

11. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care a solicitat casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat:

- instanța de apel la judecarea cauzei nu a ținut cont și nu a apreciat totalitatea probelor ce demonstrează vinovăția inculpatului de comitere a infracțiunii imputate de către organul de urmărire penală, reîncadrându-i acțiunile acestuia în baza art. 168 Cod penal – obținerea muncii forțate prin înșelăciune;

- inculpatul, vina în săvârșirea infracțiunii imputate, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în prima instanță nu și-a recunoscut-o, însă aceasta este demonstrată pe deplin prin cumulul de probe administrate la caz, ce au fost considerate ca fiind admisibile, iar ulterior apreciate în mod general și chiar vădit tendențios puse la baza hotărârii de recalificare a acțiunilor inculpatului;

- prin cumulul de probe cercetate, acuzarea consideră vina inculpatului, Donciu Gh., dovedită în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal – recrutarea, transportarea, transferul și adăpostirea persoanei prin înșelăciune, asupra mai multor persoane;

- în baza împrejurărilor de fapt stabilite, s-a constatat că inculpatul a acționat cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al faptelor sale, prevăzând urmările, deci a dorit și a admis conștient urmările acțiunilor sale;

- în procesul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine, că părțile vătămate efectuând diferite lucrări de construcție în or. Breansk, Federația Rusă, nu au fost remunerate corespunzător pentru lucrul efectuat, fapt recunoscut de către inculpat. Inculpatul a propus părților vătămate, lucrul în domeniul construcției în Federația Rusă, cu un salariu de 1.000 dolari americani, lunar. Aceștia, deplasându-se la locul de muncă, au fost cazați în vagoane adaptate cu toate condițiile, muncind până la expirarea termenului de ședere în țară de 3 luni. Volumul de lucru ce urma a fi efectuat, avansurile, părțile vătămate le primeau de la inculpat, anume el dirija cu procesul lucrativ, doar cu el se ducea tratative ce ține de lucru, salarii, hrană, etc.;

- martorul, Donciu L., confirmă explicațiile date de părțile vătămate, precum că inculpatul dispunând de surse bănești, care constituiau salariile părților vătămate, nu au fost împărțite acestora, pentru lucrul efectuat, dar profitând de faptul că aceștia au plecat înainte de a primi salariile meritate, a însușit o parte din munca acestora.

În drept, procurorul și-a întemeiat recursul ordinar declarat, în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală.

12. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2018, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

13. În motivarea deciziei, instanța de recurs a menționat că motivarea soluției instanței de apel conține concluzii contradictorii, adică pe de o parte, se reține că inculpatul nu a amenințat părțile vătămate, nu le-a interzis părăsirea locului de muncă, adică părțile vătămate erau persoane libere și se puteau deplasa după bunul lor plac, iar pe de altă parte se statuează de către aceeași instanță, că părțile vătămate au fost forțate să muncească de către inculpat, fiind impuse și pe timp de noapte, striga, intimidă și constrângea părțile vătămate.

În viziunea instanței de recurs, reieșind din probele reținute la baza stabilirii culpei inculpatului în baza art. 168 Cod penal (red. 2008), în varianta expusă în hotărârea adoptată de către instanța ierarhic inferioară, fără a fi combătute în urma

analizei în raport cu alte probe, concluziile despre vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate de către organul de urmărire penală, cât și a celei considerate de către instanța de apel a fi săvârșită de către inculpat, sunt incerte, lăsând loc de interpretări, adică fiind unele injuste.

În altă ordine de idei, instanța de recurs a constatat, că în cadrul ședinței de judecată în ordine de apel au fost audiați martorii, Bulgari I., Xxxxx, Doncilă V. (f.d. 265-269 v. 2), însă în hotărârea adoptată, instanța de apel nu a făcut referire la declarațiile acestora, respectiv nu au fost date aprecierii corespunzător în raport cu celelalte probe.

Instanța de recurs a reținut că, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză și anume: dacă inculpatul a traficat sau nu ființe umane, în scopurile imputate în rechizitoriu sau a obținut sau nu muncă forțată prin înșelăciune de la părțile vătămate, dacă acesta a primit sume bănești pentru remunerarea muncii persoanelor angajate, respectiv dacă le-a însușit ori dacă acestea au fost sau nu achitate în volum deplin de către beneficiarii muncilor prestate de către părțile vătămate. Așadar, instanța de apel, urma să verifice toate momentele, să analizeze vigilent elementele infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, ce i-a fost imputată inculpatului prin rechizitoriu, cât și cele ale infracțiunii prevăzute de art. 168 Cod penal (red. 2008), să facă diferența dintre aceste componente de infracțiune, adică urma să verifice atent încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, în cazul în care se ajunge la concluzia despre vinovăția acestuia, ceea ce nu s-a realizat în deplină măsură la judecarea cauzei în ordine de apel.

Din considerentele expuse, instanța de recurs a indicat că, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

14. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

15. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, este dovedită prin declarațiile părților vătămate Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, martorilor Calmîc S., Doncilă V., Xxxxx., Pașcan S., Xxxxx., Donciu L., Barbuța A., Bulgar I. și prin materialele cauzei și anume: ordonanța privind începerea urmăririi penale din 18.04.2013 (f.d.1 v. I); plângerea și explicațiile depuse de către

Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și Xxxxx la data de 22 ianuarie 2013 (v. 1, f.d. 56-61); ordonanțele de recunoaștere în calitate de părți vătămate, părți civile și procesele verbale de audiere a acestora (f.d. 72-115 v. I); ordonanța de ridicare de la Xxxxx a copiilor paginilor nr. 1, 2, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 din pașaport (v. 1, f.d. 164); procesul - verbal de ridicare a copiei pașaportului pe numele lui Xxxxx din 14 martie 2014 (v. 1, f.d. 165); procesul - verbal de examinare a obiectului - copia pașaportului nr. 711730604 Federația Rusă, pe numele lui Xxxxx din 14 martie 2014 (v. 1, f.d. 168); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx. din 8 mai 2014 (v. 1, f.d. 179); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 08 mai 2014 (v. 1, f.d. 180); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 5 mai 2014 (v. 1, f.d. 181-182); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 30 mai 2014 (v. 1, f.d. 183-184); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 14 ianuarie 2014 (v. 1, f.d. 184); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 14 ianuarie 2014 (v. 1, f.d. 185); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 14 ianuarie 2014 (v. 1, f.d. 186); procesul - verbal de confruntare efectuată între Donciu Gh. și Xxxxx din 23 decembrie 2014 (v. 1, f.d. 186/1); procesul - verbal de percheziție la domiciliul inculpatului, Donciu Gh., din s. Xxxxx r-nul Xxxxx din 30 februarie 2013 (v. 1, f.d. 191-192); certificat eliberat de Primăria com. Xxxxx, r-nul Xxxxx, prin care se confirmă că Donciu Gh. nu este angajat în câmpul muncii (v. 1, f.d. 204); certificatul eliberat de Primăria com. Xxxxx, r-nul Xxxxx prin care se confirmă că Donciu Gh. este locuitor a s. Xxxxx (v. 1, f.d. 205); certificatul eliberat de Spitalul Raional Xxxxx, în care se confirmă că Donciu Gh., nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru (v. 1, f.d. 207-208); sentința Judecătoriei Xxxxx din 20.06.1994, prin care Donciu Gh. a fost condamnat în baza art. 218 alin. (1) Cod penal, la închisoare pe un termen de 3,6 ani (v. 1 f.d. 212-214); ordonanța de punere sub învinuire a lui Donciu G. (f.d. 218 v. I).

Instanța de apel a constatat că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, *recrutarea, transportarea și adăpostirea persoanei cu consimțământul acesteia, în scopul de exploatare comercială prin muncă, săvârșită prin înșelăciune, asupra mai multor persoane.*

Instanța de apel a reținut că, prin acțiunile inculpatului, s-au periclitat în principal - relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei, libertatea psihică a persoanei, posesia asupra documentelor persoanei și libertatea manifestării de voință.

Totodată, instanța de apel a notat că părțile vătămate, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxxi, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx corespund criteriilor dispoziției art. 165 Cod penal.

Instanța de apel a stabilit că, acțiunea adiacentă s-a manifestat prin modalitățile de recrutare, transportare și adăpostire a părților vătămate, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și Xxxxx, Xxxxx.

Cu privire la fapta prejudiciabilă, aceasta s-a manifestat prin faptul că, inculpatul, la sfârșitul lunii iunie 2011, aflându-se în sat. Xxxxx, raionul Xxxxx i-a recrutat pe Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxși Xxxxx, Xxxxx, propunându-le să meargă cu dînsul în Federația Rusă la lucru la construcții și promițându-le un salariu lunar nu mai mic de 1000 dolari SUA. Totodată, biletul lui Xxxxxl-a procurat Donciu Gheorghe.

Pe parcursul perioadei în care au construit ferma, Donciu Gheorghe i-a adăpostit pe părțile vătămate în vagoane, le procura produse alimentare, le dădea bani pentru a-și procura de mâncare și le promitea că salariul le v-a fi achitat integral, deoarece stăpînul este cunoscutul său. Necătînd la promisiunile făcute, Donciu Gheorghe nu s-a achitat integral pentru munca prestată de către consătenii săi, prin care fapt i-a exploatat prin muncă, ducîndu-i în eroare cu promisiuni false, fiind exploatați prin muncă le-au fost cauzate prejudicii materiale.

Instanța de apel a menționat că înșelăciunea în calitate de acțiunea adiacentă s-a manifestat prin inducerea în eroare a părților vătămate asupra condițiilor de muncă, care urmau să le aibă în Federația Rusă și asupra remunerației acestora.

Instanța de apel, analizând probele prezentate de către partea acuzării, declarațiile părților vătămate, a reținut că acestea demonstrează vinovăția inculpatului Donciu G. anume în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, or părțile vătămate au relatat instanței că îi impunea să presteze munca pe timp de ploaie, pe timp de noapte, mai mult inculpatul prin acțiuni manifestate prin strigăte intimidă, constrângea părțile vătămate. Astfel, din declarațiile părților vătămate, acestea au fost forțate să muncească de către inculpat, fiind impuse și pe timp de noapte, striga, intimidă și constrângea părțile vătămate.

În viziunea instanței de apel, acțiunile de recrutare se dovedesc prin convorbirile telefonice dintre inculpat și părțile vătămate Xxxxx., Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, care au confirmat faptul că, au fost chemați de către inculpat, la lucru în Federația Rusă. Aceasta, se confirmă și prin declarațiile martorului Racu E. (f.d. 125). Concomitent, faptul înșelăciunii părților vătămate se confirmă prin procesele-verbale de confruntare, efectuate între inculpat și Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxi, Xxxxx, Xxxxx, că acesta le-a promis pentru lucrul efectuat, că vor primi un salariu lunar, în mărime de 1.000 dolari americani (f.d. 179-186/2). Aceste declarații, au fost date de părțile vătămate atît la urmărirea penală, în procesul confruntării cu inculpatul, cît și în ședința de judecată, necătînd la faptul, că inculpatul a negat acest lucru.

Astfel, s-a constatat cu certitudine, că părțile vătămate efectuînd diferite lucrări de construcție în or. Breansk, Federația Rusă, nu au fost remunerați corespunzător (suma promisă de inculpat 1000 dolari americani, lunar) pentru lucrul efectuat. Acest fapt, recunoaște însăși inculpatul, că nu toate părțile vătămate au primit banii conveniți, pentru munca prestată. Declarațiile martorului, Donciu Lucia, confirmă explicațiile date de părțile vătămate, precum că inculpatul dispunînd de surse bănești, care constituiau salariile părților vătămate, nu au fost împărțite acestora, pentru lucrul

efectuat, dar profitînd de faptul că aceștia au plecat înainte de a primi salariile meritate, a însușit o parte din remunerația acestora.

În opinia instanței de apel, declarațiile părților vătămate și ale martorilor coroborează cu probele scrise ale cauzei și anume plîngerile depuse de Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxși Xxxxx (f.d. 56-61 vol. I), procesele-verbale de confruntare dintre Donciu Gheorghe și părțile vătămate Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxi, Xxxxx, Xxxxx (f.d. 165, 179, 180, 181-182, 183-184, 185, 186, 186/1 vol. I).

În atare situație, instanța de apel a respins ca fiind nefondate alegațiile apelanților, precum că în acțiunile inculpatului, Donciu G. nu sunt întrunite elementele componenței infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal și acestea urmează a fi reîncadrate în baza art. 168 Cod penal, or, pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de apel s-a stabilit cu certitudine recrutarea, transportarea și adăpostirea părților vătămate, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxxu, Xxxxx, Xxxxx și Xxxxx, Xxxxx.

În viziunea instanței de apel, este corectă concluzia primei instanțe privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Conform părții descriptive a sentinței, instanța de fond la aplicarea pedepsei a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, de caracterul prejudiciabil și gradul de pericol social al faptei comise, infracțiunea comisă de inculpat, a luat în considerație gravitatea relațiilor sociale lezate.

Astfel, instanța de apel a constatat că, instanța de fond corect a considerat oportună și eficientă în sensul corectării și reeducării inculpatului, stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare, considerând că scopul legii penale de reeducare a inculpatului și restabilire a echității sociale poate fi atins doar cu izolarea inculpatului de societate.

16. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Buruian M. în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului invocă:

- instanța de apel nu numai că nu și-a îndeplinit obligațiunea prevăzută de art. 414 alin.(5) Cod de procedură penală, de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel, dar a încălcat abuziv prevederile art. 1 alin. (3), art. 7, 8, 14, 95, 385, 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, art. 6 CEDO;

- în decizia instanței de apel nu se regăsesc răspunsuri și respectiv lipsesc temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelurilor, precum și motivele adoptării soluției date, adică au fost încălcate în mod evident atribuțiile instanței de apel prevăzute expres în art. 414 alin. (5), art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală;

- chiar dacă Donciu G. nu a recunoscut vina, totuși a fost de acord cu cererea de reîncadrare juridică și încetare a procesului penal pentru a-și proteja sănătatea;

- la (f.d. 238-240, vol. 2) este anexat demersul inculpatului Donciu G. în legătură cu neclaritatea învinuirii, depus în ordinea prevăzută de art. 366 alin. (3), art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, în care se conțin 7 întrebări adresate procurorului participant la judecarea apelurilor. Donciu G. nu a primit răspuns la întrebările adresate procurorului, dar și mai grav este faptul, că nu există răspuns la neclaritatea învinuirii nici în decizia instanței de apel, care a menținut sentința de condamnare, or obligațiile instanței în acest sens rezultă expres din prevederile art. 385 alin. (1) pct. 1)-4) Cod de procedură penală;

- nerespectarea de către instanța de apel, dar și de către instanța de fond a prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 1)-4) Cod de procedură penală, art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală sunt consecințe ale ignorării încălcărilor admise de către organul de urmărire penală și anume:

- organul de urmărire penală, încălcând prevederile art. 96 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, nu a primit măsuri pentru a clarifica dacă au avut loc faptele referitoare la existența elementelor infracțiunii, precum și cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, pentru a descoperi cauzele și condițiile care au contribuit la săvârșirea pretensei infracțiuni, lăsând fără verificare declarațiile lui Donciu Gheorghe, precum că: nu el a inițiat plecarea la muncă în Rusia, nu el a fost angajatorul în muncă a părților vătămate, nu el i-a adăpostit, nu el avea obligația de achitare a salariului, părțile vătămate erau libere să-și decidă dorința sau refuzul de a munci în condițiile oferite;

- organul de urmărire penală a încălcat prevederile art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, conform cărora ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă, inclusiv formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei;

- fapta înaintată în învinuirea lui Donciu G. nu întrunește semnele calificative ale unei infracțiuni intenționate în sensul prevăzut de art. 14, 15, 17 Cod penal, nu conține semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal;

- chiar dacă în învinuirea imputată inculpatului este indicat calificativul „înșelăciune”, urmează de menționat că acest calificativ este unicul element imputat în învinuire inculpatului fără a fi imputate recrutarea, transportarea, adăpostirea, intenția, scopul, motivul de comitere a astfel de acțiuni prevăzute în alin. (1) din dispoziția art. 165 Cod penal;

- au fost încălcate prevederile art. 23, 26 din Constituție, care reglementează dreptul la informare, dreptul la apărare și art. 6 alin. (3) lit. a) din CEDO, care prevede că orice persoană acuzată de o infracțiune are ca minimum dreptul să fie informată, în cel mai scurt timp, într-o limbă pe care o înțelege și de o manieră detaliată asupra naturii și cauzei acuzării împotriva sa;

- organul de urmărire penală a emis ordonanțele de recunoaștere a părților vătămate și a audiat persoanele în calitate de părți vătămate pînă la pornirea urmăririi penale, fapt ce contravine prevederilor art. 7, 59, 273 alin. (2), 274 Cod de procedură penală, fiindcă ordonanța de pornire a urmăririi penale în baza art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost adoptată la data de 18.04.2013 (f.d.1,vol.1);

- conform art. 94 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, sunt lovite de nulitate ordonanțele de recunoaștere a părților vătămate și audiere a persoanelor în calitate de părți vătămate efectuate pînă la pornirea urmăririi penale;

- instanțele de judecată contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală au admis descrierea în partea descriptivă a sentinței și deciziei a faptei imputate lui Donciu Gh., considerată ca fiind dovedită, fără a ține cont de deficiențele faptei de acuzare;

- descrierea în partea descriptivă a sentinței a faptei imputate lui Donciu Gh., considerată ca fiind dovedită, nu corespunde prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) Cod de procedură penală și constituie o eroare gravă de fapt, fiindcă nu a fost indicat modul săvîrșirii infracțiunii, forma, gradul de vinovăție, scopul și motivele infracțiunii, elemente în lipsa cărora nu poate fi adoptată sentință de condamnare;

- a fost încălcată prezumția nevinovăției inculpatului prin trecerea peste limitele învinuirii, contrar prevederilor art. 325 Cod de procedură penală, or motivarea de către instanțele de fond și de apel a soluției de condamnare a lui Donciu G. în concluziile din sentință și decizie privind încadrarea juridică a faptei inculpatului, argumentarea semnelor componente de infracțiune în partea motivată a sentinței și deciziei, incluzînd intenția, scopul, modul de comitere a traficului de persoane este o încălcare gravă a prezumției nevinovăției inculpatului prin trecerea peste limitele învinuirii, contrar prevederilor art. 325 Cod de procedură penală, în situația în care în fapta imputată în învinuire și în fapta descrisă în partea descriptivă a sentinței, lipsesc astfel de semne calificative;

- instanța de apel a reținut că prin acțiunile inculpatului Donciu G., s-au periclitat în principal - relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei, libertatea psihică a persoanei, posesia asupra documentelor persoanei și libertatea manifestării de voință, însă organul de urmărire penală nu a dobîndit probe, precum că Donciu G. ar fi atentat la libertatea fizică sau psihică a părților vătămate, la posesia asupra documentelor acestora și la libertatea manifestării de voință, or astfel de acuzații nu au fost incluse în învinuire;

- instanța de apel a analizat doar probele prezentate de către partea acuzării, motivînd concluziile de existență chipurile a traficului de persoane prin indicarea în acțiunile inculpatului a semnelor de violență, intimidare, constrîngere, adică acțiuni care nu au fost imputate în învinuire și care contravin circumstanțelor de fapt;

- instanța de apel contrar prevederilor art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală nu a indicat în decizie temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelurilor, precum și motivele adoptării soluției date;

- instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor apelurilor inculpatului și apărătorilor Moțipan C., Frunze A.;

- instanța de apel a încălcat jurisprudența Cedo, privind dreptul inculpatului la adoptarea unei hotărâri motivate;

- instanța de apel nu s-a expus asupra declarațiilor martorilor apărării Doncilă Valeriu, Bărbuța Anton, Bulgar Ion, Calmîc Sergiu, Croitor Tudor, inclusiv și asupra celor depuse în favoarea inculpatului de către părțile vătămate Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, precum că nu inculpatul i-a chemat la lucrul în Rusia, nu inculpatul le-a promis salariul de 1000 dolari SUA, salariul era achitat de către alte persoane, dar nu de inculpat.

17. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece instanța de apel a apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată și încadrarea juridică a acțiunilor lui Donciu G., în conformitate cu prevederile legale. Totodată, în cauză nu se constată erori de drept, ce ar permite instanței de recurs să intervină în hotărârea adoptată, just fiind menținută sentința.

18. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

În conformitate cu art. 427 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Pornind de la expunerea argumentelor instanței pe marginea recursului declarat, Colegiul penal lărgit constată din textul recursului declarat, că autorul îl întemeiază în baza pct. 6) și 8) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Prin urmare, verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide, că acestea sunt vădit neîntemeiate, iar instanța de apel rejudecând cauza și verificând probele în ședința de judecată a motivat detaliat și clar soluția adoptată în urma propriei examinări coroborate a probelor ce au servit ca temei pentru soluționarea laturii penale a cauzei, precum și a elementelor de fapt pe care se sprijină soluția de condamnare dispusă în cauză, expunându-se argumentat din care motive a ajuns la concluzia de menținerea a sentinței prin care Donciu G. a

fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal. Astfel, instanța de recurs menționează, că decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor din art. 6 CEDO, la fel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile părților și a adoptat o hotărâre legală, întemeiată și motivată, prin argumente fundamentate în fapt și în drept, din care considerent Colegiul penal lărgit respinge critica recurentului, precum că în decizie lipsesc temeiurile de fapt și de drept ce au dus la respingerea apelurilor și instanța nu s-a expus asupra motivelor apelurilor.

De asemenea, recurentul critică decizia instanței de apel din motiv că aceasta nu a evaluat corespunzător probele cercetate, astfel în opinia avocatului ele demonstrează nevinovăția lui Donciu G. de cele incriminate prin actul de sesizare a instanței.

Instanța de recurs relevă, că criticile formulate de recurent în recursul ordinar declarat, au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de apel și cărora instanța le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în hotărârea adoptată, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Astfel, instanța de apel reținând circumstanțele de fapt ale cauzei și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o evaluare justă și obiectivă, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

La fel, critica avocatului, precum că instanța de apel cercetând toate probele administrate a stabilit incorect vinovăția inculpatului, în acțiunile acestuia lipsind elementele infracțiunii imputate, Colegiul penal lărgit o respinge ca fiind neîntemeiată, deoarece instanța de apel a analizat minuțios aceste aspecte și s-a expus argumentat în privința lor. Cu toate acestea, instanța de recurs va purcede la analiza acestor elemente în prezenta speță în coraport cu circumstanțele constatate și probele administrate.

Astfel, potrivit teoriei penale, latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane, se exprimă în fapta prejudiciabilă ce cuprinde următoarele două acțiuni (inacțiuni) cu caracter alternativ: acțiunea principală și acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Prima categorie și anume acțiunea principală, poate avea următoarele varietăți: recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea, primirea unei persoane. Acțiunile infracționale din a doua categorie pot fi realizate prin: amenințarea cu aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei, aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei, răpire, confiscarea documentelor, servitute, amenințarea cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane atât fizice cât și juridice, înșelăciune, abuz de poziția de vulnerabilitate a victimei, abuzul de putere, darea sau

primirea unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane. Pentru realizarea laturii obiective a traficului de ființe umane este necesară existența cel puțin a unei varietăți din prima categorie de acțiuni infracționale și cel puțin a uneia din a doua categorie de acțiuni menționate.

Astfel, Donciu G. i-a recrutat, transportat și adăpostit pe Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., în scop de exploatare comercială prin muncă, prin înșelăciune, în acțiunile inculpatului fiind prezente elementele:

- *Recrutarea victimei*, care presupune racolarea, selectarea persoanelor traficate în vederea deplasării către punctul destinat, deoarece din materialele cauzei rezultă că Donciu G. i-a recrutat pe Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., Xxxxx, Xxxxx, propunându-le să meargă cu el în Federația Rusă, la lucru în construcții și promițându-le un salariu nu mai mic de 1000 dolari SUA;

- *Transportarea*, prin care se înțelege deplasarea unei persoane dintr-un loc în altul în perimetrul unui stat sau peste frontieră, folosind diferite mijloace de transport ori pe jos. La caz, din declarațiile atât a părților vătămate, cât și a martorilor se constată, că Donciu G. la data de 01 iulie 2011, împreună cu Xxxxx și Xxxxx, s-au deplasat la Gara Feroviară din mun. Chișinău, unde și-au procurat bilete la trenul de pe ruta Chișinău-Moscova, biletul lui Xxxxx l-a procurat Donciu G. Ajungând în Federația Rusă, Donciu G. i-a dus pe ultimii în regiunea Breansk, unde urmau să construiască o fermă pentru crescut păsări. Văzând că volumul de lucru este mare, Donciu G. i-a contactat telefonic în Republica Moldova pe consătenii săi Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx și i-a chemat la el în Federația Rusă la construcții, promițându-le un salariu lunar de 1000 dolari SUA, spunându-le că pot să ia cu ei și alte persoane, care vor să meargă la lucru. Astfel, pe parcursul lunii iulie 2011, la invitația lui Donciu G., la acesta în Federația Rusă s-au dus Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx, Xxxxx., Xxxxx;

- *Adăpostirea* este plasarea victimei într-un loc ferit, pentru a nu fi descoperită de reprezentanții organelor de drept sau de persoanele terțe, care ar putea anunța autoritățile despre infracțiunea săvârșită. Astfel, din declarațiile victimelor reiese, că sub conducerea lui Donciu G. au muncit diferit la construcția fermei de la 40 până la 90 zile, iar pe parcursul acestei perioade Donciu G. i-a cazat pe consătenii săi chemați la lucru, în vagoane, le procura produse alimentare, le dădea bani pentru a-și procura de mâncare și le promitea că salariul va fi achitat integral;

- *Înșelăciunea*, constă în inducerea în eroare și păgubirea unei persoane prin prezentarea drept adevărate a unor fapte mincinoase sau inversate în scopul de a obține pentru sine sau pentru altcineva realizarea traficului de persoane. Înșelăciunea ca metodă de săvârșire a infracțiunii se poate manifesta atât prin acțiuni active, care constau în comunicarea informațiilor false despre anumite circumstanțe sau fapte, cât și prin inacțiuni care rezidă în ascunderea, tăinuirea circumstanțelor sau faptelor reale.

Așadar, reieșind din circumstanțele cauzei, se atestă, că conform declarațiilor părților vătămate, se atestă că Donciu G. a indus în eroare părțile vătămate cu promisiuni false, că le va achita un salariu nu mai mic de 1000 dolari SUA, lunar și că salariul va fi achitat integral, însă nu s-a achitat pentru munca prestată de consătenii săi, o parte din bani fiind însușiți de către acesta, prin care fapt i-a exploatat prin muncă.

În ce privește latura subiectivă a infracțiunii menționate, aceasta se caracterizează prin vinovăția lui Donciu G. sub formă de intenție directă, scopul urmărit de acesta fiind interesul material, deoarece acesta nu s-a achitat integral pentru munca prestată de victime, la ferma de crescut păsări, din regiunea Breansk, Federația Rusă.

Unul din scopurile speciale ale infracțiunii în cauză, descrise în teoria juridică și care, în opinia Colegiului penal lărgit, este valabil în prezenta speță este scopul de exploatare a victimelor prin muncă, deoarece acestea au declarat că erau impuse să presteze munca pe timp de ploaie, pe timp de noapte, mai mult, inculpatul prin acțiuni manifestate prin strigăte intimidă și constrângea părțile vătămate, fiind forțate să muncească de către inculpat. Totodată, instanța de recurs respinge argumentele apărării precum că, în învinuire nu au fost aduse acuzații cu privire a faptul că, părțile vătămate erau forțate să muncească de către inculpat, or instanța de apel a indicat despre faptul dat reieșind din declarațiile părților vătămate, care confirmă faptul că au fost exploatate prin muncă.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs respinge critica recurentului, precum că instanța de apel a lăsat fără verificare declarațiile inculpatului, precum că nu el a inițiat plecarea la muncă în Rusia, nu el a fost angajatorul în muncă, nu avea obligația de plată a salariului și că părțile vătămate erau libere de a decide dorința sau refuzul de a munci. Tot la acest capitol, instanța de recurs menționează și faptul că, din declarațiile martorului Donciu L. se confirmă explicațiile date de părțile vătămate, precum că inculpatul dispunând de surse bănești, care constituiau salariile părților vătămate, nu au fost împărțite acestora, pentru lucrul efectuat, dar profitând de faptul că aceștia au plecat înainte de a primi salariile meritate, a însușit o parte din remunerația acestora.

În urma celor expuse, instanța de recurs constată că acțiunile lui Donciu G. întrunesc elementele traficului de ființe umane, astfel este justă concluzia instanței de apel prin care a respins ca fiind nefondate alegațiile apelanților, precum că acțiunile inculpatului, urmează a fi reîncadrate în baza art. 168 Cod penal, or, pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de apel s-a stabilit cu certitudine recrutarea, transportarea și adăpostirea părților vătămate.

Referitor la criticile autorului recursului, precum că la (f.d. 238-240, vol. 2) este anexat demersul inculpatului Donciu G. în legătură cu neclaritatea învinuirii, depus în ordinea prevăzută de art. 366 alin. (3), art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, însă Donciu G. nu a primit răspuns la întrebările adresate procurorului, dar și mai

grav este faptul, că nu există răspuns la neclaritatea învinuirii, Colegiul penal le consideră neîntemeiate.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit reține, că după finisarea urmăririi penale, inculpatul și apărătorul său, nu au făcut careva obiecții în acest sens, precum nu au înaintat careva pretenții la acest capitol nici la etapa pregătitoare a ședinței de judecată în prima instanță, însă inculpatul Donciu G. a înaintat demersul în cauză în ședința de judecată a instanței de apel în primul set de proceduri, la data de 11 octombrie 2017 (f.d. 238-240, v. II), în care la solicitarea avocatului Buruiană M. dacă este un careva răspuns la scrisoarea adresată procurorului, procurorul participant la ședința de judecată (f.d. 276 v. II), a menționat că Donciu G., fiind pus sub învinuire, prin ordonanța de punere sub învinuire (f.d. 218), și fiindu-i adusă la cunoștință inculpatului, în prezența apărătorului, acesta nu a avut careva pretenții, a dat declarații, iar în procesul verbal de audiere a învinuitului (f.d. 220), indică că învinuire îi este clară.

Totodată, instanța de recurs privitor la argumentele invocate de către avocat, precum că învinuirea adusă a fost una defectuoasă, iar rechizitoriul și ordonanța de punere sub învinuire nu a fost suficient motivate, fără destulă precizie și modalitate clară, instanța de recurs le apreciază ca nefondate.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală, rechizitoriul se compune din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

Colegiul penal lărgit remarcă, că învinuirea înaintată lui Donciu G. prin rechizitoriu și ordonanța de punere sub învinuire, este clară și concretă fiind indicată formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor sale. Astfel, în rechizitoriu este descrisă fapta ce i se incriminează lui Donciu G. în baza art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar prima instanță just reieșind din probatoriul administrat în cauză și în conformitate cu prevederile art. 394 alin. (1) pct. 1), a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, consecințele infracțiunii. Mai mult ca atât, în cadrul ședinței de judecată în prima instanță la data de 27.01.2015 (f.d. 60 v. II), inculpatul Donciu G. în prezența apărătorului său, a declarat, că învinuirea îi este clară. Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată, că acuzatul Donciu G. a fost informat într-o limbă pe care o cunoaște în mod amănunțit asupra naturii și cauzei

acuzăției împotriva sa, declarând în fața instanței de judecată în prezența avocatului prin viu grai, că îi este clară învinuirea adusă, așa cum prescriu garanțiile prevăzute la art. 6§3 lit. a) al Convenției europene.

La fel, ce ține de critica din recurs referitor la faptul că, organul de urmărire penală a emis ordonanțele de recunoaștere a părților vătămate și a audiat persoanele în calitate de părți vătămate pînă la pornirea urmăririi penale, fapt ce contravine prevederilor art. 7, 59, 273 alin. (2), 274 Cod de procedură penală, astfel sunt lovite de nulitate ordonanțele de recunoaștere a părților vătămate și audiere a persoanelor în calitate de părți vătămate efectuate pînă la pornirea urmăririi penale. În acest context, Colegiul penal lărgit menționează, că ilegalitatea acțiunilor organelor de urmărire penală în conformitate cu prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Raportând norma dată la argumentul supus analizei Colegiul penal lărgit atestă, că din materialele cauzei se constată că atât inculpatul, cât și apărătorul acestuia nu au avut careva obiecții asupra acțiunilor organului de urmărire penală la etapele respective, fiindu-le aduse la cunoștință materialele procesului penal, respectiv nici una dintre părți nu a contestat actele procesuale întocmite. Astfel, invocarea nulității actelor organului de urmărire penală, contravine prevederilor art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal lărgit reține că corect au fost calificate acțiunile inculpatului Donciu G. în baza art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar din ansamblu de probe administrate, nu se constată prezența a careva dubii privind vinovăția inculpatului, în săvârșirea infracțiunii imputate și în cele din urmă temeiurile pentru recurs invocate și stipulate la pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmarea.

Totodată, instanța de recurs reține, că hotărârea instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este legală și motivată, fiind evaluat just probatoriul administrat și indicate motivele pe care și-a întemeiat hotărârea adoptată, drept urmare toate criticile din recursul declarat de către avocatul Buruian Mihail în numele inculpatului, sunt vădit neîntemeiate, respectiv acesta urmează a fi respins ca inadmisibil.

19. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Buruian Mihail în numele inculpatului, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de

Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală privind-l pe **Donciu Gheorghe Xxxxx**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 31 mai 2019.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Boico Victor

Judecător

Mardari Dumitru

Judecător

Ghervas Maria

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorilor Anatolie Țurcan și Victor Boico

Conform art.art.339 alin (7), 340 alin.(3) Cod de procedură penală
în cauza penală în privința lui Donciu Gheorghe Xxxxx.

16 aprilie 2019

mun. Chișinău

Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 aprilie 2019 a fost adoptată următoarea soluție în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată: ” Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Buruian Mihail în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui Donciu Gheorghe Xxxxx, cu menținerea hotărârii atacate”.

La soluționarea cauzei penale asupra recursului ordinar în cauză, expunem opinia separată reieșind din următoarele considerente.

Considerăm că, la rejudecarea cauzei, dispusă prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2018, instanța de apel nu a ținut cont și nu a dat răspuns în deplină măsură la constatările din decizia menționată.

Astfel, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză și anume: dacă inculpatul a traficant sau nu fiind o ființă umană, în scopurile imputate în rechizitoriu sau a obținut sau nu muncă forțată prin înșelăciune de la părțile vătămate, dacă acesta a primit sume bănești pentru remunerarea muncii persoanelor angajate, respectiv dacă le-a însușit ori dacă acestea au fost sau nu achitate în volum deplin de către beneficiarii muncilor prestate de către părțile vătămate. Instanța de apel, urma să verifice toate momentele, să analizeze vigilent elementele infracțiunilor prevăzute de art.165 alin.(2) lit. b) Cod penal, ce i-a fost imputată inculpatului prin rechizitoriu, cât și cele ale infracțiunii prevăzute de art.168 Cod penal (red. 2008), să facă diferența dintre aceste componente de infracțiune, adică urma să verifice atent încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, în cazul în care se ajunge la concluzia despre vinovăția acestuia, ceea ce nu s-a realizat în deplină măsură la judecarea cauzei în ordine de apel.

Astfel, în conținutul deciziei menționate supra au fost desfășurate cu destulă claritate circumstanțele pe care urma să le elucideze instanța de apel în decizia sa la rejudecarea cauzei în apel, însă aceste indicații nu au fost îndeplinite cu diligență de către instanța inferioară.

Aceste omisiuni, în speța dată, pot fi înlăturate doar în urma rejudecării cauzei penale de către instanța de apel.

Pentru aceste motive am considerat că, în speță, ar fi corectă doar soluția de admitere a recursului ordinar declarat, cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018 și **remiterea cauzei la rejudecare** în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Judecători

Anatolie Țurcan

Victor Boico